

Beretning fra arbejdsgruppen vedrørende forslag til model for præstefordeling

Ved brev af 16. juni 2008 anmodede kirkeminister Birthe Rønn Hornbech biskopperne om at fremkomme med forslag til en model for fordeling af præstestillinger i folkekirken.

Ministeren henviste til Finansministeriets rapport om Udvikling af økonomistyring på Kirkeministeriets område og Betænkning 1491 om Folkekirken lokale økonomi siderne 179 – 181. Betænkningen er udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af bl.a. repræsentanter fra Kirkeministeriet, Landsforeningen for Menighedsråd samt Danmarks Provsteforening.

På den baggrund anmodede biskop Kresten Drejergaard på vegne af biskopperne om, at stiftskontorcheferne Helle Ostenfeld, Københavns Stift, Jette Madsen, Århus Stift, Helle Samson, Lolland-Falster Stift og Asger Gewecke, Fyens stift ville være behjælpelige med at udarbejde et materiale, som kan være grundlag for biskoppernes drøftelse på det kommende bispemøde den 28. – 30. oktober 2008. Materialet skulle være færdigt senest den 15. september 2008.

Arbejdsgruppen har afholdt 3 møder.

Arbejdsgruppen har til brug for sit arbejde indhentet det talmateriale som dannede baggrund for normeringsmodellerne i betænkning 1491 siderne 180-181.

Af betænkning 1491 fremgår, at præstestillingerne fordeles mellem stifterne som led i budgetlægningen for fællesfonden og således er kirkeministerens ansvar, selv om fordelingen er sket i enighed med biskopperne. Fordelingen af præstestillingerne inden for det enkelte stift er biskoppens ansvar. Det oplyses endvidere, at fordelingen – såvel mellem som indenfor stifterne - i vidt omfang er historisk betinget. Endelig fremgår det af betænkningen, at det har været en tommelfingerregel for fordelingen af præstestillinger, at der i bysogne skulle være en præst pr. 3000 medlemmer, mens der i landsogne skulle være 1 præst pr. 2000 medlemmer. Dette afspejler en forskel i præstens opgaver og i vilkårene for præstegerningen i by og på land.

Arbejdsgruppen har lagt sig fast på, at der er forskel på opgaver og vilkår for præster i by og på land. Det har herudover været arbejdsgruppen forudsætning, at en model skulle bygge på objektive kriterier uden hensyn til de særlige vilkår i hvert stift.

Endelig har arbejdsgruppen fastholdt, at fordelingen af præstestillingerne indenfor det enkelte stift er biskoppens ansvar, idet vilkårene i stifterne er meget forskellige. Biskoppernes ledelsesmæssige ansvar og opgave til at fordele præstestillingerne inden for eget område både for så vidt angår antalsmæssig fordeling som opgavefordeling, anfægtes derfor ikke.

Hensynet til at der er forskellige vilkår i by og på land har medført, at arbejdsgruppen har taget udgangspunkt i model 3 i betænkning 1491 (tabel 5.1. side 180).

Arbejdsgruppen må dog konstatere, at modellen ikke giver et fuldt dækkende billede af de forskellige arbejdsvilkår for præster rundt om i landet.

Arbejdsgruppen har derfor inddraget yderligere parametre for at opnå en mere nuanceret vurdering af fordelingen af præstestillinger.

Modellen, der vedlægges som bilag 1, indeholder derfor følgende parametre

1. antallet præster pr. stift
2. antal indbygger pr. stift
3. antal folkekirkemedlemmer pr. stift
4. antal medlemmer i sogne under 2500 indbyggere (mellemregning)
5. 50 % antal medlemmer af medlemmer under 2500 indbyggere
6. det reviderede medlemstal, der fremkommer ved sammenlægning af nr. 2 og 4
7. antal præstestillinger i forhold til det reviderede medlemstal
8. forskellen mellem antallet af præstestillinger normeret pr. 1. januar 2007 og antallet af præstestillinger beregnet efter det reviderede medlemstal (nr. 1 fratrukket nr. 6)d
9. antal kirker pr præst vægtet som andel af det samlede antal kirker for hele landet
10. antal kirkelige handlinger pr. præst i forhold til det samlede antal kirkelige handlinger pr. præst
11. forpligtelse for ikke medlemmer beregnet som forskellen mellem indbyggertallet og det vægtede medlemstal. Såfremt det vægtede medlemstal overstiger indbyggertallet fastsættes forpligtelsen til 0.
12. antal præstestillinger som har en særlig stiftsuafhængig forpligtelse. Udvalget har fundet at dette kun gælder præster for døve og hørehæmmede.
13. præster tildelt efter punkt 9-12
14. det resterende præstestillinger udover punkt 9-12. Fordelingen sker i forhold til punkt 7 (vægtet fordeling).
15. den nye fordeling af præstestillinger i alt.
16. den antalsmæssige ændring pr. stift
17. den procentvise ændring pr. stift

Alle tallene er som i betænkning 1491 opgjort pr. 1. januar 2007.

Arbejdsgruppen har overvejet, om antallet af gudstjenester var en mulig måleenhed, men arbejdsgruppen har i stedet valgt antallet af kirker som parameter, således at en ny model for fordeling af præstestillinger ikke skulle stå i vejen for de strukturtilpasninger, der allerede er i gang i alle stifter.

Derudover har arbejdsgruppen fundet, at den i betænkning 1491 konstaterede arbejdsbyrde også burde tillægges vægt. For at objektivere dette kriterium, har arbejdsgruppen valgt at fokusere på antallet af kirkelige handlinger.

Arbejdsgruppen har også her taget udgangspunkt i de beregninger der ligger til grund i betænkning 1491.

Fokusering på kirkelige handlinger begrundes med, at antallet af kirkelige handlinger tager sit afsæt i forhold, som alene udspringer af ønsker fra medlemmer af Folkekirken og ikke af præstens eller præsternes og menighedsrådenes egne ønsker om fx antal gudstjenester.

Endelig har arbejdsgruppen fundet det relevant at indregne en vis forpligtelse overfor ikke medlemmer af Folkekirken, idet der eksisterer en forpligtelse for folkekirkens præster til betjening af ikke medlemmer både administrativt og i kraft af missionsbefalingen.

Da den fremlagte model bygger på tallene fra 1. januar 2007 skal der i forbindelse med implementeringen tages hensyn til allerede mellem biskopperne aftalte ændringer.

En oversigt over disse aftaler vedlægges om bilag 2.

Arbejdsgruppen skal anbefale, at implementeringen af ændringerne i præstefordelingen sker over en årrække for bl.a. at undgå udgifter til rådighedsløn. Herudover skal der tages hensyn til, at tilpasningerne i de stifter, der skal afgive stillinger, skal ske under hensyntagen til, at det ikke nødvendigvis er de stillinger, der skal flyttes, som umiddelbart bliver ledige.

Arbejdsgruppen anbefaler derfor at implementeringen foretages løbende og skal være afsluttet om senest om 8 år.

Arbejdsgruppen forestiller sig, at ændringerne i fordelingen af præstestillinger gennemføres ved at de nedlagte stillinger, som hidtil meldes til en pulje.

Det har ligget uden for arbejdsgruppens kommissorium at foreslå yderligere stillinger udover de allerede normerede.

Odense, den 10. september 2008.

Helle Ostenfeld

Helle Samson

Jette Madsen

Asger Gewecke